

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Gazlamalarga ishlov berish praktikumi

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	Ta'lim -100000
Ta'lim sohasi:	Ta'lim -110000
Ta'lim yo'nalishi:	60111300 – Texnologik ta'lim yo'nalishi

Kattaqo'rg'on – 2024.

Fan/modul kodl GIBPI105	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS – Kreditlar 5
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Umumiy yuklama hajmi (soat)	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)
	Texnologiya ta'limi praktikumi	150	60
			90

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarini o'z kasbinining mohir ustasi qilib tarbiyalashda talabalarga tikuv buyumlariga qo'lda ishlov berish, qaviq turlari va ularning texnik talablari; mashina choki turlari va ularni bajarishning texnik shartlari; namlab-isitib ishlov berish qoidalari va uskunolari; mayda detallarga, detal qirqimlariga, bezak detallarga va vitachkalarga ishlov berish usullari; cho'ntaklarga ishlov berish; borti va taqilmalarga ishlov berish; yengllarga ishlov berish va uni o'mizga o'tqazish; yoqalarga ishlov berish va uni o'mizga o'tqazish; ko'ylakka uzil-kesil ishlov berish; gavadan o'lchov olish qoidalari, chaqaloqlar va ayollar ayrim yengil kiyimlarni loyihalash, modellashirish va tikish hamda ovqat tayyorlash bo'yicha chuqur ilmiy asoslangan bilim berish.

Fanning vazifasi – tikuv buyumlariga qo'lda ishlov berish, qaviq turlari va ularning texnik talablari; mashina choki turlari va ularni bajarishning texnik shartlari; namlab-isitib ishlov berish qoidalari va uskunolari; mayda detallarga va bezak detallarga ishlov berish usullari; detal qirqimlariga va vitachkalarga ishlov berish usullari; cho'ntaklarga ishlov berish; borti va taqilmalarga ishlov berish; yengllarga ishlov berish va uni o'mizga o'tqazish; yoqalarga ishlov berish va uni o'mizga o'tqazish; ko'ylakka uzil-kesil ishlov berish; gavadan o'lchov olish qoidalari; bolalar va ayollar ayrim yengil kiyimlarni loyihalash, modellashirish, tikish hamda ovqat tayyorlash texnologiyalarini zamonaviy ilmiy, amaliy yutuqlar asosida o'rgatish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Mazkur fan yuzasidan ma'ruza mashg'ulotlari ko'zda tutilmagan.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Kiyim haqida umumiy ma'lumot. Kiyimning paydo bo'lish tarixi va uning rivojlanish bosqichlari. Kiyimning vazifasi va sinflanishi. Kiyimlar assortimenti va o'lchami.

2-mavzu. Kiyim ishlab chiqarish jarayoni. Tikuvchilik buyumlarini tayyorlashning asosiy bosqichlari. Kiyimga qo'yiladigan talablar.

3-mavzu. Qo'l ishlarini tashkil etish. Qo'l ishlari uchun ish o'rmini tashkil etish. Qo'l ishlarini bajarishda qo'llaniladigan asbob va moslamalar. Qo'l ishlarini bajarishda xavfsizlik texnikasi qoidalari.

4-mavzu. Qaviq va qaviqqatorlar. Qaviq va qaviqqatorlar tushunchasi. Qaviq turlari.

5-mavzu. To'g'ri qaviqlar va ularning turlari. To'g'ri qaviq namunalarini tikish. To'g'ri qaviq namunalarining sxemasini chizish.

6-mavzu. Qiya qaviqlar va ularning turlari. Qiya qaviq namunalarini tikish. Qiya qaviq namunalarining sxemasini chizish.

7-mavzu. Murakkab qaviqlar va ularning turlari. Murakkab qaviq namunalarini tikish. Murakkab qaviq namunalarining sxemasini chizish.

8-mavzu. Kiyimlarni qo'lda bezash. Bezak qaviqlar haqida ma'lumot. Puxtalamarlar, tugma, piston va temir ilgaklarni tikish.

9-mavzu. Qo'lda bajariladigan ishlar atamaları.

10-mavzu. Tikuv mashinalari haqida umumiy ma'lumotlar. Tikuv mashinalarining yaratilish tarixi. Tikuv mashinalari turlari. Tikuv mashinalarining sinflanishi.

11-mavzu. Mashina ishlarini tashkil etish. Tikuv mashinalarining asosiy mexanizmlari. Kichik mexanizatsiya vositalari. Mashinada bajariladigan ishlar uchun ish o'rmini tashkil qilish.

12-mavzu. Baxya va baxyaqatorlar. Baxya va baxyaqatorlar tushunchasi. Baxya turlari.

13-mavzu. Birlashtiruvchi choklar. Birlashtiruvchi chok turlari. Birlashtiruvchi chok namunalarini tikish. Birlashtiruvchi chok namunalarini sxemasini chizish.

14-mavzu. Ziy choklar. Ziy chok turlari. Ziy chok namunalarini tikish. Ziy chok namunalarini sxemasini chizish.

15-mavzu. Bezak choklar. Bezak chok turlari. Bezak chok namunalarini tikish. Bezak chok namunalarini sxemasini chizish.

16-mavzu. Mashinada bajariladigan ishlar atamaları.

17-mavzu. Mayda detallarga ishlov berish. Bolbog'larga ishlov berish. Kamarband va yelkibandlarga ishlov berish. Cho'ntak qopqoq va listochkalarga ishlov berish.

18-mavzu. Detal qirqimlarga ishlov berish usullari.

19-mavzu. Vitachka turlari va ularga ishlov berish.

20-mavzu. Bezak detallarga ishlov berish. Detallarga qo'yma burmalar bilan ishlov berish usullari. Detallarga bezak beykalar bilan ishlov berish usullari.

21-mavzu. Koketkalarga ishlov berish. Yalang va qo'sh qavatli koketkalarga ishlov berish. Murakkab shaklli kokekalarga ishlov berish.

22-mavzu. Cho'ntak va uning turlari haqida ma'lumot.

23-mavzu. Qoplama cho'ntak va uning turlari. Qoplama cho'ntak turlaridan namuna tikish. Qoplama cho'ntak turlarining sxemasini chizish.

24-mavzu. Chokdagi cho'ntak va uning turlari. Chokdagi cho'ntak turlaridan namuna tikish. Chokdagi cho'ntak turlarining sxemasini chizish.

25-mavzu. Qirqma cho'ntak va uning turlari. Qirqma cho'ntak turlaridan namuna tikish. Qirqma cho'ntak turlarining sxemasini chizish.

26-mavzu. Bortlarga ishlov berish. Adipi yaxlit va alohida bichilgan bortlarga ishlov berish. Plankali bortlarga ishlov berish.

27-mavzu. Taqilmalarga ishlov berish. Bir va ikki mag'izli taqilmalarga ishlov berish. Molniya taqilmali ishlov berish. Plankali taqilmalarga ishlov berish.

28-mavzu. Yoqalarga ishlov berish. Yalang qavat yoqalarga ishlov berish usullari. Qo'sh qavatli yoqalarga ishlov berish usullari. Yoqa o'mizlariga ishlov berish. O'tqazma yoqalarni o'mizga o'tqazish usullari. Yoqasiz kiyimlarning yoqa o'mizlariga ishlov berish.

29-mavzu. Yenglarga ishlov berish. Yeng uchlariga ishlov berish usullari. Yeng taqilmasiga ishlov berish usullari. Yeng o'mizlariga ishlov berish. Yenglarni o'mizga o'tqazish. Yengsiz kiyimlarning yeng o'miziga ishlov berish usullari.

30-mavzu. Ko'ylakning bel va etak qismiga ishlov berish usullari.

31-mavzu. Tikuv buyumlariga namlab-isitib ishlov berish. Namlab-isitib ishlov berish jarayonlari va uskunalar. Namlab-isitib ishlov berish atamaları.

32-mavzu. Bolalar kiyimi. Bolalar kiyimlarining xususiyatlari va ularga qo'yiladigan talablar.

33-mavzu. Chaqaloqlar kiyimi. Chaqaloqlar ko'ylakchasi va qalpoqchasini loyihalash, modellash va andoza tayyorlash. Chaqaloqlar ko'ylakchasi va qalpoqchasi uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish va tikish. Bolalar so'lakchasini tayyorlash. Bolalar so'lakchasini loyihalash, andoza tayyorlash va bichish. Bolalar so'lakchasini tikish.

34-mavzu. Qiz bolalar fartugi va ro'moli. Qiz bolalar fartugi va ro'molini loyihalash, modellash va andoza tayyorlash. Qiz bolalar fartugi va ro'molini uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish va tikish.

35-mavzu. Qiz bolalar tungi ko'ylagini loyihalash. Qiz bolalar tungi ko'ylagini loyihalash, modellash va andoza tayyorlash. Qiz bolalar tungi ko'ylagini

bichish va tikish. Qiz bolalar tungi ko'ylagi uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish va tikish. Tungi ko'ylakni bezash.

36-mavzu. Ayollar to'g'ri bichimli yubkasini loyihalash. Ayollar yubkasini loyihalash, modellash va andoza tayyorlash. Ayollar to'g'ri bichimli yubkasini bichish va tikish. Ayollar yubkasi uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish va tikish. Etagi kengaygan yubkalarni loyihalash. Etagi kengaygan yubkalarni loyihalash, modellash va andoza tayyorlash. Etagi kengaygan yubkalarni bichish va tikish. Etagi kengaygan yubkalar uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish va tikish.

37-mavzu. Ayollar milliy ko'ylagini loyihalash. Ayollar milliy ko'ylagi va yengi asos chizmasini loyihalash. Ayollar milliy ko'ylagini modellash va andoza tayyorlash. Ayollar milliy ko'ylagini tikish. Ayollar milliy ko'ylagi uchun gazlama tanlash, andozani gazlamaga joylashtirish, bichish, birinchi kiydirib ko'rish va tikish. Ayollar lozimini loyihalash, bichish va tikish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Texnika xavfsizligi qoidalari.
2. Qo'l qaviqlari.
3. Mashinada choklari.
4. Bezak choklar.
5. Mayda detallarga ishlov berish.
6. Koketkalarga ishlov berish.
7. Yengil kiyimlardagi cho'ntaklarga ishlov berish.
8. Yeng o'mizlariga ishlov berish.
9. Yoqa o'mizlariga ishlov berish.
10. Yoqalarga ishlov berish.
11. Yenglarga ishlov berish.
12. Bort va taqilmalarga ishlov berish.
13. Ko'ylakning bel va etak qismiga ishlov berish.
14. Tikuv buyumlariga namlab-isitib ishlov berish.
15. Bolalar kiyimi.
16. Chaqaloqlar kiyimi.
17. Qiz bolalar fartugi va ro'moli.
18. Qiz bolalar tungi ko'ylagini bichish va tikish.
19. Ayollar to'g'ri bichimli yubkasi bichish va tikish.
20. Ayollar milliy ko'ylagini bichish va tikish.

21.	
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • kiyim chizma asoslarini konstruksiyalash, modellashtirish, bichish va tikish texnologiyasi, tikuvchilikda ishlatiladigan asbob-uskunalar va jihozlar, yengil kiyimlarga ishlov berish texnologiyasi, sodda bichimli kiyim turlarini loyihalash asoslari, maishiy tikuvchilik asbob-uskunolari va jihozlari, qo'l va mashina ishlari, buyumlarga namlik-issiqlik ishlov berish ishlari, pazandachilik asoslari, sabzavot mahsulotlarini saralash va ulardan turli xil salatlar va taomlar tayyorlash, xamir mahsulotlari va ulardan taomlar tayyorlash haqida tegishli tasavvurga; • qo'lda va mashinada bajariladigan oddiy ish jarayonlarini amalga oshirish usullaridan, turli bichimli tikuv buyumlarining asos chizmasini chizish, texnik modellashtirish, andazasini tayyorlash va tikish, xavfsizlik texnikasi va mehnat gigiyenasi qoidalariga rioya qilish, tikuvchilik jihozlaridan to'g'ri foydalana olish; • qo'lda va mashinada turli choklarni bajara olish, yengil kiyimlar detallariga ishlov berish, sodda konstruksiyali buyumlar uchun gavadadan o'lchov olish va asos chizmasini qurish, ularni bichish va tikish, tikuvchilik jihozlarini ishga tayyorlash, ayollar va bolalarning sodda bichimli yengil kiyimlarini loyihalash va tayyorlay olish; • tikuv buyumlariga ishlov berish va ovqat tayyorlashda an'ana va zamonaviylikni uyg'unlashtira olish malakalariga ega bo'lishlari kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ko'rgazmali-ko'rsatmali vositalar; • interfaol keys-stadilar; • plakatlal, chizmalar, maketlar, slaydlar va videoro'liklar.
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Mamasoliyeva Sh.L. Texnologiya ta'limi praktikumi. O'quv qo'llanma. – T.: "Mashhur press", 2020. 2. Abdullayeva Q.M. Tikuvchilik buyumlarini loyihalash va modellashtirish asoslari. O'quv qo'llanma. T.: "Adabiyot" 2006. 3. Gaipova N.S. va boshqalar. Tikuvchilik texnologiyasi asoslari. O'quv

qo'llanma. T.: "Adabiyot" 2006. 4. Olimov Q.T. Tikuvchilik korxonalari jihozlari va uskunolari. Darslik Toshkent 2008 Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Burda jurnali. 2. Tikuvchilik va pazandachilikka oid turli xil jurnallar, internet jurnallari. Axborot manbalari (saytlar): 1. www.google.uz 2. www.yandex.uz 3. www.ziynet.uz 4. www.referat.uz 5. www.library.uz	
---	--